

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 6/22
Luxembourg, 18. januar 2022

Sodba v zadevi C-261/20
Thelen Technopark Berlin

Čeprav je Sodišče že ugotovilo, da je nemška ureditev, ki določa najnižje dovoljene tarife honorarjev za storitve arhitektov in inženirjev (HOAI), v nasprotju z Direktivo o storitvah, nacionalno sodišče, ki odloča o sporu med posamezniki, zgolj na podlagi prava Unije ni dolžno opustiti uporabe te nemške ureditve

Vendar to ne posega v, prvič, možnost tega sodišča, da v okviru takega spora te ureditve ne uporabi na podlagi nacionalnega prava, in drugič, možnost stranke, ki je oškodovana zaradi neskladnosti te ureditve s pravom Unije, da odškodnino zahteva od nemške države

Družba Thelen, nepremičninska družba, in MN, inženir, sta leta 2016 sklenila inženirsko pogodbo, s katero se je MN zavezal, da bo v zameno za plačilo pavšalnega honorarja v višini 55.025 EUR opravil določene storitve, zajete z Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure - HOAI) (nemška uredba z dne 10. julija 2013 o honorarjih za arhitekturne in inženirske storitve).

Leto pozneje je MN to pogodbo odpovedal in za opravljene storitve izstavil končni račun za plačilo honorarja. MN je na podlagi določbe HOAI¹, v skladu s katero ima ponudnik storitev pravico do plačila za storitev, ki jo je opravil, v znesku, ki je najmanj enak najnižji tarifi, določeni z nacionalnim pravom, in ob upoštevanju že opravljenih plačil, vložil tožbo, s katero je zahteval plačilo preostalega dolgovanega zneska v višini 102.934,59 EUR, kar je višji znesek od tistega, za katerega sta se dogovorili pogodbeni stranki.

Družba Thelen, ki deloma ni uspela na prvi in drugi stopnji, je vložila revizijo pri Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija), ki je predložitveno sodišče v tej zadevi. To sodišče je v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe opozorilo, da je Sodišče že ugotovilo², da je ta določba HOAI nezdržljiva z določbo Direktive 2006/123,³ s katero se državam članicam v bistvu prepoveduje ohranitev zahtev, ki opravljanje dejavnosti pogojujejo s tem, da mora ponudnik upoštevati najnižje in/ali najvišje tarife, če te zahteve ne izpolnjujejo kumulativnih pogojev nediskriminacije, potrebnosti in sorazmernosti. Navedeno sodišče se je zato odločilo, da Sodišču postavi vprašanje o tem, ali mora nacionalno sodišče v okviru presoje, ali je posameznikova tožba proti drugemu posamezniku utemeljena, opustiti uporabo določbe nacionalne zakonodaje, ki je podlaga za tožbo in je v nasprotju z direktivo, v obravnavanem primeru z Direktivo o storitvah. V zvezi s tem je to sodišče navedlo, da v obravnavanem primeru razlaga HOAI v skladu z Direktivo o storitvah ni mogoča.

Presoja sodišča

¹ Člen 7 te uredbe določa, da so najnižje tarife za storitve načrtovanja in nadzora, ki jih opravljajo arhitekti in inženirji, ki so določene v tarifi honorarjev iz tega člena, razen v nekaterih izjemnih primerih, obvezne in da je dogovor o honorarju, sklenjen z arhitekti ali inženirji, v skladu s katerim so dogovorjene tarife nižje od najnižjih, neveljaven.

² Sodba z dne 4. julija 2019, *Komisija/Nemčija*, C-377/17, in sklep z dne 6. februarja 2020, *hapeg dresden*, C-137/18.

³ Gre za člen 15(1), (2)(g) in (3) Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL 2006, L 376, str. 36; v nadaljevanju: Direktiva o storitvah). Natančneje, na podlagi te določbe morajo države članice preveriti, ali njihov pravni sistem določa zahteve, ki opravljanje dejavnosti pogojujejo s tem, da mora ponudnik upoštevati najnižje in/ali najvišje tarife, ter zagotoviti, da so te zahteve v skladu s pogoji nediskriminacije, potrebnosti in sorazmernosti.

Sodišče, ki je odločalo v velikem senatu, je v sodbi razsodilo, da **nacionalno sodišče, ki odloča o sporu, ki poteka izključno med posamezniki, zgolj na podlagi prava Unije ni dolžno opustiti uporabe nacionalne ureditve, ki v nasprotju s členom 15(1), (2)(g) in (3) Direktive o storitvah določa najnižje dovoljene tarife honorarjev za storitve arhitektov in inženirjev ter ki določa neveljavnost dogovorov, ki od te ureditve odstopajo.**

Načelo primarnosti prava Unije sicer vsem organom držav članic nalaga, da različnim predpisom Evropske unije zagotovijo polni učinek. Poleg tega, če ni mogoče podati razlage nacionalne ureditve, ki bi bila skladna z zahtevami prava Unije, to isto načelo zahteva, da mora nacionalno sodišče, ki v okviru svojih pristojnosti uporablja določbe prava Unije, zagotoviti polni učinek teh določb, tako da na podlagi lastne pristojnosti po potrebi odloči, da ne bo uporabilo neskladne določbe nacionalne zakonodaje, tudi poznejše, ne da bi mu bilo treba zahtevati ali čakati predhodno odpravo te določbe po zakonodajni poti ali kakšnem drugem ustavnem postopku.

Vendar **nacionalno sodišče zgolj na podlagi prava Unije ni zavezano, da ne uporabi določbe svojega nacionalnega prava, ki je v nasprotju z določbo prava Unije, če zadnjenavedena določba nima neposrednega učinka. To pa ne posega v možnost tega sodišča in vseh pristojnih nacionalnih upravnih organov, da določbe nacionalnega prava, ki je v nasprotju z določbo prava Unije, ki nima takega učinka, ne uporabijo na podlagi nacionalnega prava.**

Sodišče je v obravnavanem primeru opozorilo, da člen 15(1) Direktive o storitvah v skladu z njegovo sodno prakso lahko ima neposredni učinek, saj je ta določba dovolj natančna, jasna in brezpogojna. Vendar pa se ta določba kot taka v obravnavanem primeru uveljavlja v sporu med posamezniki, da bi se izključila uporaba nacionalne ureditve, ki je v nasprotju s to določbo. Konkretno, v sporu o glavni stvari bi uporaba člena 15(1) Direktive o storitvah MN odvzela pravico, da zahteva honorar, ki ustreza najnižji tarifi, določeni z zadevno nacionalno zakonodajo. Sodna praksa Sodišča pa izključuje možnost, da bi se tej določbi priznal tak učinek v okviru takega spora med posamezniki.

Sodišče je dodalo, da mora v skladu s členom 260(1) PDEU, če Sodišče ugotovi neizpolnitev obveznosti države članice, ta država članica sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe Sodišča, pri čemer morajo pristojna nacionalna sodišča in upravni organi sprejeti vse ustrezne ukrepe za doseganje polnega učinka prava Unije in po potrebi ne uporabiti nacionalne določbe, ki je v nasprotju s pravom Unije. Vendar **je namen sodb, s katerimi so ugotovljene take neizpolnitve obveznosti, predvsem opredeliti dolžnosti držav članic v primeru neizpolnitve njihovih obveznosti, ne pa podeliti pravice posameznikom. Tako navedena sodišča ali organi zgolj na podlagi takih sodb v okviru spora med posamezniki niso dolžni opustiti uporabe nacionalne ureditve, ki je v nasprotju z določbo direktive.**

Nasprotno pa **bi se stranka, ki je oškodovana zaradi neskladnosti nacionalnega prava s pravom Unije, za povrnitev škode, ki je nastala zaradi navedene neskladnosti, lahko sklicevala na sodno prakso Sodišča.** V skladu z navedeno sodno prakso mora vsaka država članica zagotoviti, da posamezniki dobijo odškodnino za škodo, ki jim je povzročena zaradi nespoštovanja prava Unije.

Sodišče v zvezi s tem poudarja, da je treba to kršitev prava Unije, potem ko je že bilo ugotovljeno, da nacionalna ureditev iz postopka v glavni stvari ni združljiva s pravom Unije in da njena ohranitev pomeni neizpolnitev obveznosti Zvezne republike Nemčije, šteti za očitno resno v smislu njegove sodne prakse v zvezi z uveljavljanjem nepogodbene odgovornosti države članice zaradi kršitve prava Unije.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

www.curia.europa.eu

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 22964106.